

Esther Wolthuis

Niksen aan de Noordzee

In Loekasjenko's spiegel kan de EU haar tekortkomingen zien. De president van Wit-Rusland faciliteert de reis van migranten naar de Poolse grens, waar zij door de Poolse grenspolitie worden tegengehouden en teruggestuurd.

Het Poolse gebied waar de migranten zich bevinden is omgedoopt tot Niemandland, een begrip dat steeds de kop op steekt wanneer er oorlog is of migranten in het spel zijn. De betrokken landen doen alsof niemand verantwoordelijk is voor het welzijn van de mensen in Niemandland – en zeker niet voor mensenrechtenschendingen daar.

EU-recht vereist dat iedereen die zich aan de buitengrenzen meldt, een individuele beoordeling krijgt. Niettemin maken verschillende lidstaten zich geregeld schuldig aan het terugduwen van migranten. Landen als Italië, Griekenland, Hongarije en Kroatië zijn niet hard aangepakt voor hun *pushbacks*. De EU-organisatie Frontex stond erbij en keek ernaar. Terwijl *pushbacks* inmiddels eerder regel dan uitzondering zijn, lijkt de EU het onderwerp angstvallig te vermijden. Dergelijk grensbeleid was niet de afspraak, maar nog een *exit* moet voorkomen worden. De EU heeft Wit-Rusland inmiddels strafmaatregelen opgelegd wegens 'mensensmokkel', maar kritiek op Polen blijft uit.

Een correspondent van *Nieuwsuur* vertelde de kijker op 8 november 2021 dat de migranten naar West-Europa willen, maar 'het is nog moeilijk te voorspellen hoe ze dit gaan doen: met kleine groepjes of met een grote, georganiseerde aanval'. Als je niet beter zou weten, zou je denken dat asiel aanvragen strafbaar is. Of in ieder geval, dat de komst van migranten iets is om bang voor te zijn – een goed mens organiseert toch geen aanvallen?

Als het migranten lukt om Nederland te bereiken, belanden zij hier in noodopvanglocaties, die gemeenten liever niet faciliteren. Het tekort in de opvang bestond al voordat het grensconflict tussen Polen en Wit-Rusland begon, en is zo schrijnend dat de voorzitter van Veiligheidsregio Groningen de staatssecretaris eind oktober zelfs oproep om gemeenten te dwingen om asielzoekers op te vangen. De levensomstandigheden bij Ter Apel waren zo slecht dat volgens hem sprake was van een crisis van nationaal belang. Verschillende gemeenten gaven gehoor aan de oproep uit Groningen: binnen een paar dagen konden honderden asielzoekers terecht in hotelkamers, een voormalig vaccinatielocatie en een passagiersschip. Afghaanse evacués werden eerder al opgevangen in Heumensoord, waarvan het College voor de Rechten van de Mens in 2016 concludeerde dat grootschalige opvang daar schadelijk is voor de veiligheid en gezondheid van asielzoekers.

Het is de zoveelste keer dat het Nederland niet lukt om adequaat te reageren op grote aantallen asielmigrant. Het lijkt een gebrek aan planning, of aan bereidheid om onder ogen te zien dat asielmigratie altijd pieken en dalen laat zien. Terwijl het COA alles in het werk stelt om tijdig noodopvang te regelen voor de binnenkomende Afghanen, Syriërs, Irakese Koerden en anderen, vraagt zij om structurele oplossingen voor het tekort aan opvangplekken.

In Duitsland heeft men wél de les getrokken uit de grote aantallen asielmigrant in 2015: daar worden lege kazernes en andere gebouwen in reserve gehouden voor situaties zoals deze.

Nederland prijst zich gelukkig dat haar buitengrens de Noordzee is, en houdt zich verder stil.